

Фикҳ дарслари (154-дарс) Намознинг ташқарисидаги фарзлар (учинчи мақола)

18:00 / 30.09.2021 3394

Маконнинг пок бўлиши шартлигига далил:

Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳу айтади:

«Бир аъробий туриб, масжидда бавл қилди. Одамлар унга ёпишиб кетишди. Шунда Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам уларга: «Уни тек қўйинглар ва пешобининг устига бир челақ [ёки бир катта челақ] сув қуйинглар. Ахир осонлаштирувчи этиб юборилгансиз, қийинлаштирувчи қилиб юборилган эмассиз», дедилар».

Бешовлари ривоят қилишган.

Ерга тўшалган нарсага нажосат теккан бўлса, пок ерида намоз ўқиса бўлади.

Нажосатнинг устидан уни тўсувчи нарсани солиб намоз ўқиса бўлади.

Тўшалган нарса қалин бўлиб, остидаги нажосат устига чиқмайдиган бўлса, устида намоз ўқиса бўлади.

Оёқ кийимининг ости нажас бўлса, ечиб, оёғини унинг устига қўйиб жаноза намозини ўқиш жоиз.

Нажас ерга қамалган одам иложи борича нажасдан четланган ҳолда намозни ўқиши фарз.

Авратининг тўсилиши.

«Аврат» сўзи луғатда «нуқсон», «айб» деган маъноларни билдиради.

Шариатда эса беркитилиши вожиб ва назар солиш ҳаром бўлган нарса авратдир.

Авратни тўшиш шартлигига далиллар:

1. Аллоҳ таоло Аъроф сурасида:

«Ҳар бир ибодатда зийнатиңизни олиңг», деган (31-оят). Яъни «кийимингизни кийинг, авратингизни тўсинг».

2. Оиша розияллоҳу анҳодан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Аллоҳ ҳайз кўрувчининг намозини фақат химор (рўмол) ила қабул қилади», дедилар».

Абу Довуд ва Термизий ривоят қилишган.

Демак, аёл киши боши ва кўксини тўсиб турувчи кийим, яъни рўмолсиз намоз ўқиши мумкин эмас.

Қиблага юзланиш.

«Қибла» – луғатда «қаршида, рўпарада турган нарса» дегани.

Намозда Каъбаи Муаззама намозхоннинг юзланадиган томонида бўлгани учун «қибла» дейилади.

Намозни қиблага қараб ўқиш шартлигининг далили:

Аллоҳ таоло Бақара сурасида:

«Ва қаердан чиқсанг ҳам юзингни Масжидул Ҳаром томон бур. Қаерда бўлсангиз ҳам юзингизни у томонга буринг», деган (150-оят).

Намоз фарз бўлганидан кейин Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам ва саҳобалар Каъбага қараб намоз ўқиганлар.

Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васаллам Мадинаи Мунавварага ҳижрат қилиб келганларидан сўнг Байтул Мақдис томонга қараб намоз ўқишни бошлаганлар. Қибла ўша томон бўлган.

Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васалламнинг Мадинаи Мунавварага келишлари робиъул аввал ойида бўлган. Қибланинг Каъба томон бурилиши эса ҳижрий иккинчи йили, ражаб ойининг ярмида бўлган. Шу икки муддат ичида Байтул Мақдис қибла бўлиб турган. Сўнг Каъба қибла бўлган.

Демак, Каъбага, у томонга қараб ўқилмаса, намоз намоз бўлмайди.

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبِّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبِّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّسُلِ أَسْأَلُكَ بِرَحْمَتِكَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِكَ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَىكَ الْكِتَابَ وَالَّذِي أُولَى الْأَمْرَ الْيَوْمَ لِلَّهِ الْإِسْلَامُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ الْقُرْآنَ آيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ الْقُرْآنَ آيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ الْقُرْآنَ آيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ

Имом Абу Довуд ривоят қилади:

«Бир яҳудий Абул Олия билан қибла ҳақида тортишиб қолди. Бас, Абул Олия:

«Мусо харсанг тош олдида намоз ўқирди ва Байтул Ҳаромга юзланар эди. Каъба унинг қибласи бўлган. Тош унинг олдида бўлган», деди.

«Сен билан менинг орамизда (ҳукм қилувчи) Солиҳнинг масжиди», деди яҳудий.

«Мен Солиҳнинг масжидида намоз ўқиганман. Унинг қибласи Каъбага қараган», деди Абул Олия.

Абул Олия Зулқарнайннинг масжидида ҳам намоз ўқигани ва унинг қибласи ҳам Каъбага қараганлигининг хабарини берди».

Камина ходимингизнинг ўн етти йил роҳиб бўлиб, кейин мусулмон бўлган бир дўсти насороларнинг Қуддусдаги бош ибодатхонасининг қибласи ҳам Каъбага қарагани ҳақида хабар берган.

Фуқаҳолар намознинг тўғри бўлиши учун қиблага юзланиш шарт эканига иттифоқ қилганлар.

Хавф пайтида ва шаҳар ташқарисида улов устида нафл намоз ўқиш бундан мустасно. Яъни душман, йиртқич ҳайвон хавфи таҳдид солиб турганда ва

улов устида кетаётган шахс нафл намоз ўқимоқчи бўлса, қиблага қарамай намоз ўқиса бўлади.

Шу билан бирга, қиблага юзланиш учун қудрат ҳам бўлиши лозим. Боғлаб қўйилган ёки бемор одам ўзини ечиб юборадиган ёки қиблага юзлантириб қўядиган шахсни топмаса, қиблага юзланмай намоз ўқиса бўлади.

Ким Каъбани кўриб турса, унга Каъбанинг ўзига юзланиши фарз. Каъбани кўра олмайдиган одам у томонга юзланса кифоя қилади. Намозхон бадани ва назари билан Каъбага юзланади. Уламолар: «Баъзи бир масжидларнинг қибласи 45°гача ўнг ва чап томонга бурилган бўлса, у масжидда намоз ўқиш жоиз. Лекин 45° ёки ундан ортиқ бўлса, жоиз эмас. Чунки бунда намозхон қибла тарафдан бошқа тарафга юзланиб қолган бўлади», деганлар.

(Давоми бор)

«Кифоя» китобининг биринчи жузи асосида тайёрланди